

Lerums Naturskyddsförening (LNF) – Verksamhetsberättelse 2012
Verksamheten 2012 inom LNF har liksom de närmast föregående åren omfattat en mångfald aktiviteter. Programbladets båda utgåvor var välfyllda och ett stort antal programaktiviteter genomfördes med varierande deltagande. Relationerna och samarbetet med Lerums kommun har fungerat väl, även om föreningen i flera frågor företrätt kritiska synpunkter. LNF uppfattas som den ledande samhällsföreträdaren för natur- och miljöfrågor i Lerums kommun.

Vid årsskiftet 2012/2013 var antalet medlemmar 1351, något mindre än vid föregående årsskifte. **Styrelsen** bestod efter årsmötet 19 mars 2012 av Olov Holmstrand (ordf.), Lars-Erik Karlsson (vice ordf.), Dan Skarpsjö (kassör), Bo Nilsson (sekr.), Tommy Blandin, Kjell Hansson och Bertil Svensson. Suppleanter: Ingrid Ritola, Kennet Lundin och Erika Tyrberg. Styrelsen höll 10 protokollförda sammanträden under 2012. Därutöver har förekommit ett ganska betydande antal arbets- och planeringsmöten i olika grupper.

Årsmötet ägde rum 19 mars med ca 40 deltagare. Med anledning av en motion om stadgarna beslöts att uppdra åt styrelsen att se över föreningens stadgar. Efter förhandlingarna höll Per Leyton ett uppskattat föredrag med bildvisning från en resa till Botswana.

Föreningen har varit representerad vid SNF:s riksstämma i Falkenberg, vid SNF:s höstkonferens i Stockholm samt vid naturvårdskonferens och kretskonferens för naturskyddsföreningarna i Västra Götalands län. Föreningen är representerad av Bo Nilsson i Sävveåns Vattenråd. Olov Holmstrand representerar LNF i styrelsen för Naturskyddsföreningen i Bohuslän och medverkar i denna egenskap i styrgruppen för Naturskyddsföreningens regionala länskansli. Olov Holmstrand representerar LNF i studiecirkeln God miljö i centrum som behandlar planeringen av Lerums centrum.

Representanter för LNF har liksom tidigare år vid två tillfällen, 24 april och 9 oktober, träffat kommunledningen, möten som är mycket uppskattade av både LNF och kommunledningen. Vid mötena diskuteras såväl övergripande som mer konkreta frågor. Exempel är uppföljning av kommunens miljöarbete, bevarandet av Sävveån, praktiska åtgärder i naturreservatet i Lerums dalgång, skogsfrågor och anläggande av våtmarker.

Kortfattad information om föreningens verksamhet har skickats med e-post till intresserade medlemmar. Utskick har skett vid 10 tillfällen. I slutet av året omfattade e-postlistan drygt 100 adresser. Informationen erhålls efter anmälan till föreningens ordförande Olov Holmstrand; olle.holmstrand@swipnet.se.

För att effektivt ta vara på styrelsens och övriga aktiva medlemmars kunskaper och intressen har arbetet varit organiserat i grupper eller intresseinriktningar. Grupperna fungerar oftast informellt med hjälp av e-post och rapporterar genom kontaktpersoner till styrelsen. Under 2012 har funnits grupper för följande aktiviteter: Program, Utbildning, Plan, Livsstil, Klimat, Landskap, Botanik, Fåglar, Sävveån, Amfibieskydd, Hemsidan och Natursnokarna.

Lerums Naturskyddsförening uppmärksammas ofta i Lerums Tidning. Detta gäller såväl aktiviteter som synpunkter i sakfrågor.

Fältbiologerna har tyvärr ingen verksamhet i Lerum. Lerums Naturskyddsförening avvaktar eventuella möjligheter att återstarta fältbiologverksamhet.

Program

Inom programverksamheten har arrangerats eller förmedlats drygt 65 aktiviteter under året, dvs mer än en aktivitet i veckan utanför semesterperioderna. Det har varit ca 37 naturvandringar, natursnoksaktiviteter, röjningar och utflykter, ca 12 föredrag och andra inomhusmöten och en övernattningsresa till Nordkoster. En del av aktiviteterna har arrangerats i samarbete med andra organisationer.

Utbildning

Under året har genomförts en studiecirkel i botanik – Naturen om Vintern – med både inomhusmöten och fältstudier. Under hösten var inriktningen speciellt växters vinteranpassning. En eller flera personer från föreningen har deltagit i utbildningsdagar om klimat och naturskogsbruk. Utbildning har dessutom ingått i många andra aktiviteter, framför allt i samband med föredrag och utflykter.

Plan

Föreningen är remissinstans åt kommunen i planärenden. Lerums kommun växer relativt snabbt, vilket medför stor aktivitet ifråga om nya planer för byggande. Föreningen har yttrat sig över ett antal detaljplaner och planprogram, exempelvis rörande Lerums centrum, Stämånavägen, Kålkullaområdet, Olstorp och Gråbo centrum.

Representanter för LNF har deltagit i flera samrådsmöten gällande planering. Under året har föreningen sänt totalt ca 24 skriftliga yttranden med synpunkter i miljö- och planärenden till i första hand Lerums kommun, men även till länsstyrelsen, mark- och miljödomstolen och Trafikverket. Viktigare, mera utförliga skrivelser finns på föreningens hemsida

<http://www.naturskyddsforeningen.se/lerum>.

Utöver planärenden kan nämnas skrivelser om planering för förbigångsspår i Stenkullen, vindkraft i Öijared och dragning av Kolborydsvägen. Naturskyddsföreningarna i Lerum och Partille har gemensamt lämnat yttrande till Trafikverket om vägförbindelse mellan väg 40 och E20. LNF överklagade länsstyrelsens tillstånd till deponering av schaktmassor i Svenkebo och fick Mark- och miljödomstolen att upphäva tillståndet.

Olov Holmstrand deltog som representant för LNF på inbjudan av Lerums kommun i studiebesök i Stockholm 24 januari med inriktning på i första hand byggande nära bullrande och riskabla trafikleder.

Föreningen är genom Olov Holmstrand representerad i studiecirkeln God miljö i centrum, vilken under hela året ingående och kritiskt har granskat planeringen i Lerums centrum. Studiecirkeln arrangerade i samarbete med LNF ett större allmänt möte 30 september med tema Säveån. Olov Holmstrand medverkade med information om Säveåns naturvärden och planeringens möjliga inverkan på ån. Vid mötet deltog ca 100 personer.

Livsstil

Under våren 2012 besöktes restauranger och livsmedelsbutiker i kommunen för att lämna information om den skadliga inverkan på miljön som odling av jätteräkor medför. En ICA-

butik och en restaurang hade medvetet avstått från att sälja jätteräkor och de erhöll ett diplom från SNF. Informationsmaterial om tillstånden i haven har delats ut till bibliotek i kommunen.

I september deltog SNF på Bagges Torg vid kommunens Livsrumsdag. Information om vilka matfiskar som är bättre eller sämre med tanke på ett hållbart fiske delades ut. SNF bjöd på te och knäckebröd och de vuxna kunde delta i quiz. Barnen fick gissa på fiskar och belönades med ekologiskt godis. Höstprogrammet och en informationsbroschyr om kollektivtrafik delades ut.

Klimat

I klimatfrågan samarbetar LNF i första hand med Lerums FN-förening, ABF och Lerums kommun. Förutom deltagande i interna SNF-möten med klimattema anordnades för femte gången en Climate Walk (klimatvandring) 1 december, nu med koppling till FN:s klimatmöte i Dubai. 9 personer vandrade från Stenkullen till Bagges torg, där kommunalrådet Anna-Lena Holberg höll ett avslutande anförande.

Lördag 31 mars rekommenderade LNF sina medlemmar att medverka i "Earth Hour", en världsspännande manifestation för klimatet under vilken var och en uppmanas minimera sin elförbrukning under en timme och under tiden passa på att diskutera eget handlande för att minska klimatpåverkan.

Landskap

LNF fortsätter att kontrollera avverkningsanmälningar.

Källarrännet vid Hallabrona har under året restaurerats färdigt, delvis med arvsmedel från Bo Olsson, delvis med ideellt arbete av medlemmar i LNF.

Landskapsvård i form av röjning och städning har genomförts vid Stensjön vid tre tillfällen under året.

Under 2012 har LNF aktivt medverkat till att en våtmark kommer att anläggas vid Trulsedamm i ett biflöde till Lerån. Vidare har LNF i kontakter med kommunen förespråkat anläggande av våtmarker i Kålkullaområdet och vid Hunsared. Den förstnämnda skulle bidra till rening av vattnet från avfallsupplagen i Hultet och Jungmansås. Den senare skulle ta hand om dagvattnet från en betydande del av Gråbo samhälle.

Den under 2010 bildade gemensamma Risvedengruppen för Naturskyddsföreningens kretsar i Ale, Alingsås och Lerum har fortsatt arbetet att långsiktigt skydda framför allt kvarvarande gammelskog. Lerums representanter i gruppen har varit Bertil Svensson, Hasse Österman och Olov Holmstrand. Under 2012 har framför allt gjorts försök att i samarbete med Lerums kommun friköpa två områden i den del av Risveden som ligger i Lerums kommun. Gemensamma tillfällen för röjning i Reservat i Ale kommun har även anordnats. Vid ett par tillfällen har inventeringskurser genomförts, delvis med hjälp av särskilt anlitade externa experter.

LNF har under 2012 medverkat i projekt drivna av Lerums kommun rörande inventering av träd, inventering av boplatser för kungsfiskare, vandringsleder samt naturturism.

Botanik

Botanikgruppen har som vanligt genomfört 5 välbesökta vår- och försommarvandringar med inventering av områden som besöks med jämna mellanrum. Dessa inventeringar sparas i en datafil.

Dessutom gjorde gruppen två resor utanför kommunens gränser. Den 29 juni gick färden till Österplana Hed, som är en stor lokal med bland annat mycket orkidéer. Den 1 juli besökte vi Grinnsjö blomsterängar, där deltagarna fick ta del av många fina växter. Under hösten påbörjades en studiecirkel där växters anpassning till vinterklimat studeras både inomhus och utomhus. Studiecirkeln fortsätter en bit in i 2013.

Fågelgruppen

Bland Fågelgruppens aktiviteter under 2012 kan nämnas deltagande i den årliga nationella sjöfågelräkningen, där vi räknat fåglar i sjösystemet från Mjörn till Aspen för 44:e året. Ett antal organiserade utflykter har gjorts bland annat till Solveden, vårfågelvandring vid Sjövik, vardagsutflykt till "Kongo" i Alingsås, cykeltur utefter gamla banvallen vid Stannum med nattsångare, sträckfågel morgon samt -räkning vid Hjällsnäsviken, i år för 27:e gången och kustresa efter Hallandskusten, tyvärr i regnväder. Fågelskådningens dag firades vid Stålebo våtmarker och Naturnatta gick i nattskärrornas tecken vid Lilla Bråta.

Vi har deltagit i "Projekt Lom" där storlom har inventerats i Uspen, Tvärsjön, Sturven och Stora Stamsjön samt smålom i några sjöar. Tornfalkshäckningarna i de uppsatta holkarna liksom häckningar av pilgrimsfalk har följts regelbundet och ungarna ringmärks. Traditionenligt har vi tillverkat mesholkar i Hillefors kvarn, som sedan satts upp i Sävåreservatet och vid Hallabron. Vi har också hjälpt till med inventering av lämpliga häckningslokaler för kungsfiskare i kommunen. Vintern 2011-2012 var inte lika ansträngande för fåglarna som föregående, men vi har matat sjöfåglar vid Nääs bro, Floda kraftverk, Nyebro samt Aludden med havre (finansierad av kommunen) samt gammalt bröd (från ICA Kvantum och Konditori Sessan i Floda) februari ut. Detta till glädje för de talrika gräsänder, knölsvanar, storskrakar, sothöns, kanada- och grågäss samt några sångsvanar som tacksamt tagit emot utfodringen. Den 11 december började vi matningen för vintern 2012/2013.

Vi har haft fem inomhusträffar i Aspenkyrkan med olika program med bildvisning samt trevlig samvaro. De nya dammarna i Stålebodalen har även 2012 varit ett Eldorado för fåglar och lockat till många besök.

Sävåån

Sävåån med närmaste omgivning och biflöden utgör enligt LNF:s uppfattning de värdefullaste naturområdena i Lerums kommun. Därför har även under 2012 ett flertal synpunkter och aktiviteter gällt förhållanden med anknytning till Sävåån.

Naturrestativet Sävåån-Hedefors från Hedefors ned till Kastenhofsviadukten fastställdes slutligen sedan Kyrkans överklagande hade tillbakavisats. LNF fortsätter att påverka kommunen att skydda sträckan mellan Kastenhofsviadukten och utflödet i Aspen.

Under året redovisade Lerums kommun ett planeringsunderlag för sträckan genom Lerums centrum. LNF lämnade skriftliga synpunkter i vilka framhölls att beskrivningen av de nuvarande förhållandena i huvudsak var bra, men att åtgärdsdelen inte var tillfredsställande med avseende på bevarandet av åns naturvärden.

Amfibieskydd.

Grodtunnlarna vid Nääs hålls under observation. Tyvärr tycks varken Trafikverket (tidigare Vägverket) eller Öijared vara intresserade av att underhålla tunnlar. Men kommunen har börjat informera om tunnlar som turistmål, vilket förhoppningsvis även medför underhåll.

Hemsidan

Denna har liksom tidigare år skötts av en arbetsgrupp bestående av Barbro Andreasson, Roger Flomark och Lars-Owe Stakeberg. På hemsidan presenteras bland annat föreningens ställningstaganden i olika frågor, skrivelser till kommun och myndigheter samt samtliga programaktiviteter innefattande bland annat Fågelgruppens och Natursnokarnas utflykter. Hemsidan uppdateras kontinuerligt med ny information och har adressen:

<http://www.naturskyddsforeningen.se/lerum>.

Natursnokarna

Under året genomfördes 6 aktiviteter, bland annat lammbesök, letande i vatten, vad man gör när man är vilse och adventsfika med brasa.

Lerum i februari 2013

Olov Holmstrand (ordf)

Lars-Erik Karlsson (vice ordf)

Bo Nilsson (sekr.)

Dan Skarpsjö (kassör)

Bertil Svensson

Tommy Blandin

Kjell Hansson

Ingrid Ritola

Kennet Lundin

Erika Tyrberg